

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BANU Journal of Health Science and Research

DOI: 10.46413/boneyusbad.1525879

Özgün Araştırma / Original Research

Hemşirelik Öğrencilerinin Obstetrik Şiddet Algıları ile Şiddete Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki: Kesitsel Bir Çalışma

The Relationship Between Nursing Students' Views on Obstetric Violence and Their Attitudes Towards Violence: A Cross-Sectional Study

Burcu KÜÇÜKKAYA ¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın

Sorumlu yazar /
Corresponding author

Burcu KÜÇÜKKAYA
bkucukkaya@bartin.edu.tr

Geliş tarihi / Date of receipt:
31.07.2024

Kabul tarihi / Date of
acceptance: 04.02.2025

Atıf / Citation: Küçükkaya, B. (2025). Hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ile şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişki: Kesitsel bir çalışma. *BANU Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 209-221. doi: 10.46413/boneyusbad.1525879

* Bu çalışma, 25-28 Eylül 2024 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen 8. Uluslararası 19. Ulusal Hemşirelik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ile şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel özellikteki bu çalışma, 23.04.2024 - 01.06.2024 tarihlerinde bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde online anket yoluyla araştırmaya katılmaya gönüllü 334 öğrenci üzerinde yürütüldü. Araştırmada literatür incelenerek hazırlanan Kişisel Veri Toplama Formu, Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 28.32 ± 5.41 , %76.9'unun kadın, %56.3'ünün kadın doğum ve hastalıkları ile ilgili servis/polikliniklerde bulunduğu ve %56.3'ünün klinik uygulama öncesinde doğum yapacak olan bir gebenin yanında bulunduğu saptandı. ÖÖŞAÖ'nün toplam puan ortalamasının 81.05 ± 42.23 ve ÜÖŞYTÖ'nün toplam puan ortalamasının 100.45 ± 43.36 olduğu belirlendi. Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) toplam ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır ($p < .001$).

Sonuç: Çalışmamızda, öğrencilerin obstetrik şiddet algıları ve şiddete yönelik tutumları orta düzeydedir. Öğrencilerin obstetrik şiddet algıları ve farkındalıkları arttıkça, şiddeti onaylamama ve kabul etmeme açısından şiddete yönelik olumlu tutumlarında artmaktadır. Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında lisans eğitiminde aktif rol alan eğitimcilerin öğrencilerin obstetrik şiddete yönelik farkındalıklarını arttırmak amacıyla seminerlerin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Üniversite, Öğrenci, Obstetrik şiddet algısı, Şiddete yönelik tutum

ABSTRACT

Aim: This study aimed to examine the relationship between nursing students' perceptions of obstetric violence and their attitudes towards violence.

Material and Method: This cross-sectional study was conducted on 334 students volunteered to participate in the research via an online survey in the nursing department of the faculty of health sciences of a state university between 23.04.2024 - 01.06.2024. The Personal Data Collection Form prepared by examining the literature, Obstetric Violence Perception Scale in Students (OVPSS) and Attitude Towards Violence Scale in University Students (ATVSUS) were used.

Results: The mean age of the students was 28.32 ± 5.41 , 76.9% were female, and 56.3% were in services/polyclinics related to gynecology and diseases, 56% It was determined that 3 of them were in the presence of a pregnant woman who was about to give birth before clinical practice. It was found that the total score average of OVPSS was 81.05 ± 42.23 and the total score average of ATVSUS was 100.45 ± 43.36 . There is a statistically significant positive relationship between the total and sub-dimensions of the OVPSS and the ATVSUS ($p < .001$).

Conclusion: In our study, students' perceptions of obstetric violence and their attitudes towards violence are at a moderate level. As students' perceptions and awareness of obstetric violence increase, their positive attitudes towards violence in terms of disapproval and acceptance of violence also increase. It is recommended that instructors specialized in women's health and disease nursing and take an active role in undergraduate education give seminars to increase students' awareness of obstetric violence.

Keywords: Nursing, University, Student, Perception of obstetric violence, Attitude towards violence.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Obstetrik şiddet (OŞ), 2000 yılında Latin Amerika'da doğumun daha insancıl olması ihtiyacından doğmuş olup, kadınların bedenlerine ve üreme süreçlerine sağlık hizmeti sunucuları tarafından el konulması ile ortaya çıkmıştır. Yaşanan bu olumsuz durum hiyerarşik insanlık dışı muamele, tıbbileştirmenin kötüye kullanılması ve doğal süreçlerin patolojik hale getirilmesi, kadınlarda özerklik ve özgür karar verme kapasitesi kaybına yol açması, bedenleri ve cinsel yaşam kalitelerini olumsuz etkilemesi olarak ifade edilmektedir (Oliveira ve Albuquerque, 2018; Scandurra ve ark., 2022). Bu fenomen, kötü muamele veya istismar, damgalama ve ayrımcılık, profesyonel bakım standartlarının ihlali, profesyoneller ve kadınlar arasındaki zayıf sağlık hizmeti ilişkisi ile sağlık sisteminin koşulları ve sınırlamaları kategorilerine ayrılan ana unsurları tanımlamak amacıyla geniş çapta incelenmektedir (Garcia, 2021; Goli ve ark., 2019; McGarry, Hinsliff-Smith, Watts, McCloskey ve Evans, 2017). Obstetrik şiddet hukuki, sosyolojik ve klinik açıdan geniş çapta analiz edilmemekte olup, kadın bedenini küçümseyen, ezen ve nesneleştiren, onların gücünü ve ifadesini sınırlayan ataerkil baskının sonucu olarak meydana gelmektedir (Garcia, 2021; Jardim ve Modena, 2018). Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) bir yayınına göre, dünya çapında birçok kadın doğum sırasında sağlık kuruluşlarında istismara, saygısızlığa ve kötü muameleyle maruz kalmaktadır (World Health Organization (WHO), 2014). Bu tür muamele yalnızca kadınların saygılı bakım haklarını ihlal etmekle kalmamakta, aynı zamanda yaşam, sağlık, fiziksel bütünlük ve ayrımcılık yaşağı haklarını da tehdit etmektedir. Bu yayına göre, doğum sırasındaki saygısızlık, istismar ve kötü muamelenin ortadan kaldırılması ancak kadınların, toplulukların, profesyonellerin ve sağlık yöneticilerinin katılımıyla kapsayıcı bir süreçle mümkün olacağı öngörülmektedir (Ribeiro ve ark., 2020; WHO, 2014; WHO, 2018).

Kadınlar için daha saygılı cinsel sağlık ve üreme sağlık hizmetlerini hedefleyen ulusal ve uluslararası önerilere ve araştırma sonuçlarına rağmen, tıbbileştirilmiş doğumu merkeze alan müdahaleci bir model İspanya gibi ülkelerde hakim olduğu görülmektedir (Mena-Tudela ve ark., 2021a; Mena-Tudela ve ark., 2021b; WHO, 2018). Türkiye'de ise 2018-2023 yılları arasında kaydedilen toplam doğum sayısının 6.161.976 olduğu ve bu sayının müdahaleci kapsamda yer

alan sezaryen oranının %57.55 olduğu belirtilmektedir (Ulgu, Birinci, Altun Ensari ve Gözükar, 2023; WHO, 2018). Bu müdahaleci model, kadınların doğum sırasında karar alma süreçlerine sınırlı katılımı ve tıbbi müdahale ile karakterize edilmektedir (Ferrão, Sim-Sim, Almeida ve Zangão, 2022; Hodnett, Downe ve Walsh, 2012). DSÖ, kadınların gebelik ve doğum deneyimlerine yönelik yapılan araştırmaların rahatsız edici bir tabloya işaret ettiğini göstermekte olup, dünya çapında kadınların doğum sırasında saygısız, saldırgan veya dikkatsiz muameleyle maruz kaldıklarını belirtmektedir (WHO, 2014).

Dünya çapında kadın merkezli yaklaşımların izlenmesi, multidisipliner ekipler ile işbirliğinde bulunulması, sürekli sağlık hizmeti sunulması ve alanda uzmanlaşma ile kadınların yüksek düzeyde memnuniyet yaşamalarına ve doğum hizmetlerinin daha iyi sonuçlanmasına katkı sağlamaktadır (Finlayson, Crossland, Bonet ve Downe, 2020; Mena-Tudela ve ark., 2022). Bu süreçte olumlu bir ilerleme sağlanırken obstetrik şiddet kavramı da ortaya çıkmaktadır. Obstetrik şiddetin süreç içinde net bir tanımının yapılması konusunda fikir birliğine varılması teşvik edilirken (Pickles, 2023; Zampas ve ark., 2020), Birleşmiş Milletler obstetrik şiddetin, eğitim-öğretim eksikliğinden, kadın erkek fırsat eşitliğinin olmamasından, insan haklarına saygı duyulmamasından kaynaklanan ayrımcılık ve ataerkillik ile yapısal eşitsizliklerden kaynaklandığını belirtmektedir (Khalil, Carasso ve Kabakian-Khasholian, 2022; Mena-Tudela ve ark., 2023). Dünya çapında bildirilen obstetrik şiddet oranları endişe verici olup, Hollanda'da %36.3, Ekvator'da %32.8 ve İspanya'da %67.4 algılanan obstetrik şiddet oranları farklılık göstermektedir (Arias Fuentes, Arteaga ve San Sebastián, 2022; Martínez-Galiano, Martínez-Vazquez, Rodríguez-Almagro ve Hernández-Martinez, 2021; Van der Pijl ve ark., 2022). Doğum sürecinde yapılan müdahalelerin kadınlar için fiziksel, zihinsel ve duygusal sonuçlar doğurabileceğini vurgulamak gerekmektedir. Kadınların cinsel fonksiyonlarının normale dönmesinde zorluk yaşadıkları, sağlık profesyonellerine karşı öfke duydukları ve onlarla güvensiz ilişkiler geliştirdikleri, ayrıca obstetrik şiddete maruz kalma korkusu nedeniyle sekonder infertilite yaşadıklarına dair raporlar bulunmaktadır (de Verastegui-Martín ve ark., 2023; Laderas Díaz ve ark., 2024). Sağlık profesyonelleri, obstetrik şiddete tanık oldukları

için Travma Sonrası Stres Bozukluğu ile uyumlu semptomlar yaşayabilmekte, hatta bazıları bu tür uygulamaların kendi etik değerlerine ve onurlarına aykırı olduğunu düşündüğü için mesleklerini bırakmaktadır (Paula ve ark., 2020). Bu bağlamda, geleceğin sağlık profesyonellerinden olan hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet ile ilgili görüşleri ve şiddete yönelik tutumları, hemşirelik mesleğine başladığında doğum kliniklerinde yatan gebelerin hasta bakım süreçlerinin yönetiminde önemli rol oynamaktadır. Hemşirelik öğrencileri, doğum yapan kadınların bakımlarıyla ilgili verdikleri kararları desteklemeyen veya sağlıklı gebe kadınların müdahale olmaksızın bebeklerini doğurma yeteneklerini desteklemeyen sağlık profesyonellerine tanık olduklarında, lisans eğitiminde öğrendiklerini doğumhanedeki deneyimleriyle uzlaştırmakta zorluk çekmektedir (Thompson ve ark., 2019).

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ile şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Planlanan araştırma konusuna yönelik yapılan literatür incelemesinde uluslararası ve ulusal düzeyde herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmanın bu yönü ile özgün olduğu düşünülmektedir.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algı düzeyi nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin şiddete yönelik tutum düzeyleri nedir?
3. Hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ile şiddete yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü (Tasarımı)

Çalışma, kesitsel özellikte yürütüldü.

Araştırmanın Yürütüldüğü Yer

Araştırma, 23.04.2024-01.06.2024 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde online anket yoluyla gerçekleştirildi.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Kesitsel özellikte yürütülen bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ile şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlandı. Araştırma için iki yönlü

hipotez kuruldu ve örneklem sayısı G*Power 3.1.9.7 programı (Güç analizi istatistik yazılımı) kullanılarak hesaplandı. Araştırmanın örneklem büyüklüğü, Adıbelli ve Özkan (2020) tarafından yapılan çalışmaya dayalı olarak, çalışmada kullanılan Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği puanına ilişkin ölçek puanını %80 etki düzeyi, %95 güven düzeyi ve %5 hata payı dikkate alınarak 268 öğrenci şeklinde belirlenmiş olup, %10'luk kayıp oranı göz önüne alındığında toplam 295 öğrenciden oluşması gerektiği hesaplandı (Adıbelli ve Özkan, 2020). Gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmış olup, 334 öğrenciye ulaşıldı.

Çalışma Dahil Edilme Kriterleri

Bu çalışmaya, 18 yaş üzerinde olan, bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde okuyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler dahil edildi. Çalışmadan, 18 yaş altı olan, klinik uygulamaya çıkmayan ve çalışmaya katılmayı kabul etmeyen öğrenciler dışlandı.

Veri Toplama Araçları

Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilere Kişisel Veri Toplama Formu, Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) uygulandı.

Kişisel Veri Toplama Formu: Öğrencilerin kişisel özellikleri, obstetrik özellikleri ve obstetrik şiddet algısına yönelik 30 sorudan oluşmaktadır (Adıbelli ve Özkan, 2020; Ribeiro ve ark., 2020; Scandurra ve ark., 2022).

Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği: Obstetrik şiddete yönelik algıları değerlendirmek amacıyla Gönenç, Yılmaz Sezer ve Topuz tarafından 2023 yılında Türkçe'ye uyarlanmış olup, 27 madde ve 5 faktörlü yapısı ile geçerli ve güvenilir bir araç olarak kabul edilmiştir. Ölçeğin cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları 0.93 ve alt boyutlarının 0.69 - 0.90 arasında bulunmuştur. Tersten kodlanan maddesi yoktur. Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği'nden alınabilecek minimum puan 27, maksimum puan ise 135'tir. Ölçekten alınan toplam puanın artması obstetrik şiddet algısının ve farkındalığının arttığını göstermektedir (Gönenç ve ark., 2023). Bu çalışmada, ölçeğin Cronbach Alphası 0.987 olduğu belirlendi.

Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ): Adıbelli ve arkadaşları tarafından 2018 yılında geliştirilen bu

ölçek, Üniversite öğrencilerinin şiddetin farklı özelliklerine yönelik tutumlarını değerlendiren beşli likert tipinde ve 52 maddeden oluşmaktadı. Ölçek; şiddetin türleri, şiddeti olağanlaştırma, kadına yönelik şiddet, şiddeti onaylamama, şiddetin farklı boyutları olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanı 52 - 260 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça, şiddeti onaylamama ve kabul etmeme açısından olumlu tutumları da artmaktadır (Adıbelli ve ark., 2018). Bu çalışmada, ölçeğin Cronbach Alphası 0.978 olduğu bulundu.

Veri Toplanması

Bu araştırma, bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde 23.04.2024 - 01.06.2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Veriler, web tabanlı bir çevrim içi anket (Google formlar-Google LLC, MountainView, CA, ABD) kullanılarak toplandı. Online anketin ilk sayfasında araştırmanın amacı ve içeriği hakkında bilgi verildi ve çalışmaya katılmayı kabul etme durumlarını değerlendiren onam yer aldı. Katılımcılar e-anketin ilk bölümünü onayladıktan sonra 2. bölüm anket sorularına başladı. Anketin tamamlanması ortalama 10 dk. sürdü.

Araştırmanın Etik Yönü

Veri toplama sürecinden önce bir devlet üniversitesinin Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan (Tarih: 22.04.2024, ve Karar No: 2024-SBB-0247) etik onay ve verilerin toplanabilmesi için üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan kurum izni alındı. Araştırmaya dahil edilen öğrencilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilerek, çalışmaya katılımın gönüllü olduğu belirtildi. E-anket, her bir katılımcının sadece bir kez katılacak şekilde ayarlanarak düzenlendi. E-anketin ilk bölümünde öğrencilere çalışma hakkındaki bilgiler ve çalışmanın amacı açıklanmış olup, katılmak istediklerini onayladıkları durumda 2. bölüm olan anket sorularına ve ölçeklere başlamışlardır. Araştırmada kullanılan ölçekler için ölçek geçerlik ve güvenilirliğini yapan yazarlardan yazılı izin alındı. Araştırma boyunca Helsinki Bildirgesi kapsamına uyuldu. Kesitsel nitelikte bir çalışma olduğu için STROBE kriterleri izlendi.

Verilerin Değerlendirilmesi

İstatistiksel analiz, IBM SPSS İstatistikleri for Windows, Sürüm 23.0 (IBM Corp) kullanılarak yapıldı. Sayısal değişkenlerin normalliği

Kolmogrow Smirnov testi kullanılarak test edildi. Sayısal sonuçlar, normal dağılım verileri için ortalama±standart sapma olarak sunulurken, kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak sunulmuştur. Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği skorları ile ilişkisini araştırmak için Spearman korelasyon analizi yapıldı. Değişkenlerin ölçek skorları üzerindeki farklılığını göstermek için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis test kullanıldı. $p < .05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin özellikler Tablo 1'de gösterilmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 28.32 ± 5.41 'dir. Öğrencilerin %76.9'unun kadın, %32'sinin 2. sınıf, %64.7'sinin yaşamının çoğunu ilde geçirdiği, %79.0'ının çekirdek aile, %95.8'inin çalışmadığı ve %79.9'unun gelirin giderine eşit olduğu bulundu. Öğrencilerin %33.8'nin annesinin ilkökul mezunu ve %76.9'unun çalışmadığı, 31.7'sinin babasının lise mezunu ve %73.7'sinin çalıştığı, %85.6'sının yurt dışı deneyimi olmadığı, %80.5'inin eğitim hayatı boyunca yurtda barındığı, %55.1'nin sigara kullanmadığı ve %89.8'nin alkol kullanmadığı saptandı. Araştırmaya katılan öğrencilerin %52.1'inin annesinin sezaryen doğum şekline sahip olduğu, %58.6'sının ailesindeki diğer kadınların hepsinin sezaryen doğum şekline sahip olduğu, %50.9'unun şiddete maruz kalmadığı ve %80.5'inin şiddetin yaşandığı ortamda bulunduğu belirlendi.

Öğrencilerin kadın doğum ve hastalıkları ile ilgili uygulama alanlarına ve doğum eylemine yönelik özellikler Tablo 2'de gösterilmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %56.3'ünün kadın doğum ve hastalıkları ile ilgili servis/polikliniklerde, %56.3'ünün klinik uygulama öncesinde doğum yapacak olan bir gebenin yanında bulunduğu ve %76.6'sının klinik uygulama öncesinde postpartum dönemde olan bir kadının yanında bulunmadığı belirlendi. Öğrencilerin %63.5'inin doğum eylemini duyduğu, %56.3'ünün doğum eylemini bildiği, %74.3'ünün sosyal medyadan vajinal doğum videoları izlediği, %65.0'ının sosyal medyadan sezaryen doğum videoları izlediği ve %69.2'sinin medyada yer alan doğum sahnelerinin gerçeği yansıttığını düşünmediği belirlendi. Araştırmaya katılan öğrencilerin %57.5'inin klinik uygulama öncesi travmatik doğum algısının çok düşük olduğu, %57.2'sinin

doğum eylemine tanık olmadığı, doğum eylemine tanık olan/duyanların %47.3'ünün stres hissettiği ve %45.5'inin doğum eylemine tanık gözlemlediği/duyduğu bulundu. olan/duyanların gebelere yaklaşım olarak "İtmeyi bilmiyorsun" demek gibi ifadeleri

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-demografik ve Obstetrik Özelliklerine İlişkin Bulgular (n=334)

Değişkenler	$\bar{X} \pm SS$	
Yaş	20.89 $\pm$ 1.71	
	n	%
Cinsiyet	Kadın	257
	Erkek	76
Sınıf	1	78
	2	107
	3	91
	4	58
Yaşamının büyük bölümünü geçirdiği yer	Köy	37
	İlçe	80
	İl	216
Aile tipi	Çekirdek aile	264
	Geniş aile	70
Çalışma durumu	Evet	14
	Hayır	320
Ailenin gelir durumu	Gelir giderden az	34
	Gelir giderle denk	267
	Gelir giderden fazla	33
Anne eğitim durumu	Okur-yazar değil	32
	Okur-yazar	33
	İlkokul	113
	Ortaokul	63
	Lise	68
	Üniversite ve üzeri	25
Anne çalışma durumu	Çalışıyor	77
	Çalışmıyor	257
Baba eğitim durumu	Okur-yazar değil	10
	Okur-yazar	29
	İlkokul	69
	Ortaokul	55
	Lise	106
	Üniversite ve üzeri	65
Baba çalışma durumu	Çalışıyor	246
	Çalışmıyor	88
Yurt dışında bulunma deneyim varlığı	Evet	48
	Hayır	286
Eğitim süresince kalınan yer	Yurt	269
	Aile ile evde	43
	Arkadaşları ile evde	4
	Evde tek başına	18
Sigara kullanma durumu	Evet	150
	Hayır	184
Alkol kullanma durumu	Evet	34
	Hayır	300
Annenin doğum yapma şekli	Vajinal doğum	81
	Sezaryen doğum	174
	Normal ve sezaryen doğum	79
Ailedeki diğer kadınların doğum yapma şekli	Hepsi vajinal doğum	48
	Hepsi sezaryen doğum	196
	Sezaryen doğum fazla	54
	Normal doğum fazla	36
Şiddete maruz kalma durumu	Evet	164
	Hayır	170
Şiddetin yaşandığı ortamda bulunma durumu	Evet	269
	Hayır	65

Note: $\bar{X}$: ortalama; SS: standart sapma; n: sayı; %: yüzde

Tablo 2. Öğrencilerin Kadın Doğum ve Hastalıkları ile ilgili Uygulama Alanlarına ve Doğum Eylemine Yönelik Özellikler (n=334)

Değişkenler		n	%
Kadın doğum ve hastalıkları ile ilgili servis/polikliniklerde bulunma durumu	Evet	188	56.3
	Hayır	146	43.7
Klinik uygulama öncesinde doğum yapacak olan bir gebenin yanında bulunma durumu	Evet	188	56.3
	Hayır	146	43.7
Klinik uygulama öncesinde postpartum dönemde olan bir kadının yanında bulunma durumu	Evet	78	23.4
	Hayır	256	76.6
Doğum eylemini duyma durumu	Evet	212	63.5
	Hayır	122	36.5
Doğum eylemini bilme durumu	Evet	188	56.3
	Hayır	146	43.7
Sosyal medyadan vajinal doğum videoları izleme durumu	Evet	248	74.3
	Hayır	86	25.7
Sosyal medyadan sezaryen doğum videoları izleme durumu	Evet	217	65.0
	Hayır	117	35.0
Medyada yer alan doğum sahnelerinin gerçeği yansıttığını düşünme durumu	Evet	103	30.8
	Hayır	231	69.2
Klinik uygulama öncesi travmatik doğum algısı düzeyi	Çok düşük	192	57.5
	Düşük	89	26.6
	Orta	36	10.8
	Yüksek	17	5.1
Doğum eylemine tanık olma durumu	Evet	143	42.8
	Hayır	191	57.2
Doğum eylemine tanık olundu/duyuldu ise hissedilen duygu	Gergin	154	46.1
	Korkulu	147	44.0
	Stresli	158	47.3
	Mutlu	16	4.8
	Heyecanlı	28	8.4
	Hayal kırıklığı	5	1.5
	İntravenöz kanal yerleştirilmesi	21	6.3
Doğum eylemine duydu/tanık oldu iseniz gözlemlediğiniz/duyduğunuz gebelere yaklaşımlar*	Kadının pozisyonunu yönlendirmek	74	22.2
	Doğum sürecini yapay olarak hızlandırmak	151	45.2
	Rutin lavmanların uygulanması	93	27.8
	Litotomi pozisyonunun uygulanması	39	11.7
	İkinci aşamada eşlik edilmesine izin verilmesi	17	5.1
	Kordonu hemen kesmek	25	7.5
	Kadının hareketsiz hale getirilmesi	84	25.1
	Onay almadan pelvik muayene yapmak	95	28.4
	Ağrıya yönelik önlem sunmamak	151	45.2
	Epidural kullanımının teşvik edilmesi	8	2.4
	Gizliliğin korunmaması	145	43.4
	Kadının kararını dikkate almamak	80	24.0
	Rutin epizyotomi yapılması (yani perine bölgesinde kesi yapılması)	149	44.6
	“İtmeyi bilmiyorsun” demek	152	45.5
	Anestezi olmadan epizyotomi yapılması	106	31.7
	Yeme içmenin yasaklanması	134	40.1
	“Şikayet etmeyi bırakın; o kadar da kötü değil”	113	33.8
	Kadının bağırmasına izin vermemek	103	30.8
	Anestezi olmadan yırtığın dikilmesi	97	29.0
	Anne ile yenidoğanı ayırmak	9	2.7
	Pediyatrik muayene sonrasında ten tene temasa izin verilmesi	122	36.5

Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) toplam ve alt boyut ortalamalarına ilişkin bulgular ve arasındaki ilişki Tablo 3'te gösterilmektedir. ÖÖŞAÖ'nün toplam puan ortalaması 81.05 ± 42.23 ve ÜÖŞYTÖ'nün toplam puan ortalaması 100.45 ± 43.36 'dır. ÖÖŞAÖ'nün intrapartum kötü muamele alt boyut puan ortalamasının 24.61 ± 14.79 , kanıt dışı rutin uygulamalar alt boyut puan ortalamasının 21.25 ± 9.29 , postpartum kötü muamele alt boyut puan ortalamasının 15.15 ± 7.57 , refakat ve onam alt boyut puan ortalamasının 7.80 ± 3.43 ve endikasyonsuz müdahale alt boyut puan ortalamasının 12.25 ± 7.41 olduğu saptandı. ÜÖŞYTÖ'nün şiddetin türleri alt boyut puan ortalamasının 26.34 ± 12.40 , şiddeti olağanlaştırma alt boyut puan ortalamasının 25.34 ± 12.78 , kadına yönelik şiddet alt boyut puan ortalamasının 22.42 ± 10.29 , şiddeti onaylamama alt boyut puan ortalamasının 12.21 ± 5.99 ve şiddetin farklı boyutları alt boyut puan ortalamasının 14.15 ± 6.76 olduğu belirlendi. Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) toplam ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır ($p < .001$).

Öğrencilere ilişkin bazı değişkenler ile Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 4'te gösterilmektedir. ÖÖŞAÖ ile sınıf ($p < .001$), baba eğitim durumu ($p < .001$), anne eğitim durumu ($p = .008$), gelir durumu ($p = .006$), kaldığı yer ($p = .037$), yurt dışında bulunma ($p < .001$), kız/erkek arkadaş varlığı ($p = .036$), sigara kullanma ($p < .001$), kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili servis/polikliniklerde bulunma durumu ($p < .001$), doğum eylemine tanık olma ($p < .001$), doğum eylemini başka birinden dinleme durumu ($p < .001$), şiddete maruz kalma durumu ($p < .001$) ve şiddetin yaşandığı ortamda bulunma durumu ($p < .001$) arasında farklılık bulundu. ÜÖŞYTÖ ile sınıf ($p < .001$), baba eğitim durumu ($p < .001$), anne eğitim durumu ($p = .001$), gelir durumu ($p = .007$), kaldığı yer ($p = .001$), yurt dışında bulunma ($p < .001$), kız/erkek arkadaş varlığı ($p < .001$), sigara kullanma durumu ($p < .001$), alkol kullanma ($p = .002$), kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili servis/polikliniklerde bulunma durumu ($p < .001$), doğum eylemine tanık olma ($p < .001$), doğum eylemini başka birinden dinleme durumu

($p < .001$), şiddete maruz kalma durumu ($p < .001$) ve şiddetin yaşandığı ortamda bulunma durumu ($p < .001$) arasında farklılık saptandı. Çalışmada, ÖÖŞAÖ ve ÜÖŞYTÖ ile cinsiyet, yaşamın büyük bölümünü geçirdiği yer, aile tipi, babanın çalışma durumu ve annenin çalışma durumu değişkenleri arasında farklılık bulunmadı ($p > .05$).

Tablo 3. Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) Toplam ve Alt Boyut Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Arasındaki İlişki (n=334)

Ölçekler	Ort±SS	Min.-Maks.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (1)	81.05 ± 42.23	32.0 - 125.0	-	.998 .000	.998 .000	.995 .000	.951 .000	.999 .000	.436 .000	.371 .000	.443 .000	.422 .000	.296 .000	.374 .000
İntrapartum Kötü Muamele (2)	24.61 ± 14.79	8.0 - 40.0	-	-	.998 .000	.988 .000	.935 .000	.998 .000	.431 .000	.363 .000	.442 .000	.417 .000	.292 .000	.370 .000
Kamıt dışı rutin uygulamalar (3)	21.25 ± 9.29	7.0 - 31.0	-	-	-	.989 .000	.935 .000	.999 .000	.442 .000	.375 .000	.449 .000	.424 .000	.303 .000	.381 .000
Postpartum Kötü Muamele (4)	15.15 ± 7.57	6.0 - 23.0	-	-	-	-	.962 .000	.992 .000	.439 .000	.377 .000	.443 .000	.425 .000	.297 .000	.375 .000
Refakat ve onam (5)	7.80 ± 3.43	3.0 - 11.0	-	-	-	-	-	.936 .000	.401 .000	.349 .000	.398 .000	.398 .000	.262 .000	.339 .000
Endikasyonsuz Müdahale (6)	12.25 ± 7.41	6.0 - 20.0	-	-	-	-	-	-	.437 .000	.371 .000	.445 .000	.420 .000	.298 .000	.377 .000
Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (7)	100.45 ± 43.36	52.0 - 244.0	-	-	-	-	-	-	-	.910 .000	.916 .000	.902 .000	.843 .000	.892 .000
Şiddetin türleri (8)	26.34 ± 12.40	14.0 - 68.0	-	-	-	-	-	-	-	-	.712 .000	.726 .000	.787 .000	.856 .000
Şiddeti olağanlaştırma (9)	25.34 ± 12.78	13.0 - 65.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.867 .000	.689 .000	.748 .000
Kadına yönelik şiddet (10)	22.42 ± 10.29	11.0 - 61.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.669 .000	.700 .000
Şiddeti onaylamama (11)	12.21 ± 5.99	7.0 - 35.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.755 .000
Şiddetin farklı boyutları (12)	14.15 ± 6.76	7.0 - 35.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Spearman correlation Note: $\bar{X}$: ortalama; SS: standart sapma; Min.: minimum; Max.: maksimum

Tablo 4. Öğrencilere İlişkin Bazı Değişkenler ile Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği (ÖÖŞAÖ) ve Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (ÜÖŞYTÖ) Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=334)

Değişkenler	Ölçekler	Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği		Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	
		Ort ± SS	Test / p	Ort ± SS	Test / p
Cinsiyet	Kadın	81.14 ± 42.21	9761.500	97.90 ± 43.58	8361.500
	Erkek	81.39 ± 42.45	.995	108.36 ± 41.73	.055
Sınıf	1. sınıf	44.67 ± 17.35		112.53 ± 45.35	
	2. sınıf	49.02 ± 26.43	248.641	119.38 ± 37.91	103.852
	3. sınıf	121.87 ± 14.85	.000 ^K	92.96 ± 39.95	.000 ^K
	4. sınıf	125.00 ± 0.46		61.02 ± 21.64	
Yaşamının büyük bölümünü geçirdiği yer	Köy	76.92 ± 44.60		110.68 ± 42.98	
	İlçe	77.26 ± 41.74	2.348	101.46 ± 37.49	3.292
	İl	83.39 ± 41.99	.309	98.32 ± 45.42	.193
Aile tipi	Çekirdek aile	82.52 ± 42.19	8355.000	99.15 ± 44.00	8089.500
	Geniş aile	75.54 ± 42.20	.189	105.34 ± 40.79	.107
Baba Eğitim Durumu	Okuryazar değil	74.60 ± 37.49		86.20 ± 32.13	
	Okuryazar	64.29 ± 38.25		112.68 ± 38.89	
	İlkokul	89.35 ± 42.16	30.619	97.55 ± 44.50	22.855
	Ortaokul	84.31 ± 42.97	.000 ^K	88.16 ± 40.61	.000 ^K
	Lise	74.58 ± 42.34		107.29 ± 50.44	
	Üniversite ve üzeri	101.65 ± 37.33		122.70 ± 24.14	
Baba çalışma durumu	Çalışıyor	80.14 ± 41.61	10443.000	100.57 ± 42.24	10657.500
	Çalışmıyor	83.61 ± 44.04	.601	100.11 ± 46.70	.829
Anne Eğitim Durumu	Okuryazar değil	63.96 ± 39.05		93.59 ± 44.45	
	Okuryazar	69.62 ± 40.07		93.74 ± 45.54	
	İlkokul	82.60 ± 40.43	15.675	92.97 ± 40.16	21.425
	Ortaokul	83.67 ± 43.48	.008 ^K	104.46 ± 42.16	.001 ^K
	Lise	93.03 ± 41.54		104.12 ± 43.36	
	Üniversite ve üzeri	94.06 ± 41.77		118.47 ± 38.14	
Anne çalışma durumu	Çalışıyor	79.97 ± 42.29	9885.000	102.90 ± 42.20	9232.000
	Çalışmıyor	81.38 ± 42.29	.989	99.72 ± 43.76	.370
Gelir Durumu	Gelir giderden az	82.02 ± 42.14		96.72 ± 41.03	
	Gelir gidere eşit	95.76 ± 41.15	10.280	115.09 ± 37.74	9.835
	Gelir giderden fazla	58.12 ± 36.79	.006 ^K	115.58 ± 59.38	.007 ^K
Eğitim süresince kalınan yer	Yurt	83.99 ± 42.59		97.71 ± 44.33	
	Aile ile	71.30 ± 38.67	8.472	105.14 ± 36.04	16.691
	Evde yalnız	67.50 ± 44.75	.037 ^K	89.25 ± 42.80	.001 ^K
	Evde arkadaşı ile	63.44 ± 39.26		132.61 ± 32.01	
Yurt dışında bulunma	Evet	84.39 ± 41.90	4671.000	135.21 ± 30.45	2789.500
	Hayır	61.12 ± 38.92	.000 ^U	94.62 ± 42.50	.000 ^U
Kız/ erkek arkadaş varlığı	Evet	83.36 ± 42.00	10938.500	115.21 ± 43.22	8545.000
	Hayır	76.66 ± 42.49	.036 ^U	92.70 ± 41.47	.000 ^U
Sigara kullanımı	Evet	68.63 ± 40.27	8782.000	88.95 ± 48.30	8267.500
	Hayır	96.30 ± 39.60	.000 ^U	109.83 ± 36.40	.000 ^U
Alkol Kullanımı	Evet	74.94 ± 42.81	4571.500	97.34 ± 40.72	3456.000
	Hayır	81.75 ± 42.18	.291 ^U	127.88 ± 55.57	.002 ^U
Kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili servis/polikliniklerde bulunma durumu	Evet	104.66 ± 35.84	4464.500	88.72 ± 45.80	7500.500
	Hayır	50.65 ± 28.01	.000 ^U	115.55 ± 34.72	.000 ^U
Doğum eylemine tanık olma	Evet	114.36 ± 27.57	3674.000	80.28 ± 41.30	6053.500
	Hayır	56.12 ± 33.12	.000 ^U	115.55 ± 38.54	.000 ^U
Doğum eylemini başka birinden dinleme durumu	Evet	98.50 ± 38.68	4933.500	91.83 ± 45.18	7769.500
	Hayır	50.75 ± 28.97	.000 ^U	115.43 ± 35.47	.000 ^U
Şiddete maruz kalma durumu	Evet	108.42 ± 32.24	5863.000	110.41 ± 37.11	8465.000
	Hayır	59.16 ± 23.76	.000 ^U	89.52 ± 38.62	.000 ^U
Şiddetin yaşandığı ortamda bulunma durumu	Evet	114.51 ± 30.15	9744.500	121.89 ± 29.33	6720.500
	Hayır	60.24 ± 22.40	.000 ^U	92.45 ± 24.84	.000 ^U

*Note: X̄: Ortalama; SS: Standart sapma; U: Mann Whitney U; K: Kruskal Wallis

TARTIŞMA

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ile şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Literatür incelendiğinde bu konuyla ilgili çalışmaya rastlanmamış olup özellikle hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algılarının incelenmediği görülmüştür (Şahin ve ark., 2024; Adıbelli, Saçan ve Türkoğlu, 2018).

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları orta düzeydedir. Hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algılarının orta düzeyde olması, öğrencilerin veri toplama formunda ifade ettiği “*gözlemlediği veya duyduğu gebelere yaklaşımlar*” kapsamında bazı davranışların/uygulamaların ya da söylemlerin obstetrik şiddet kavramı içerisinde ele alındığına ilişkin bilgi eksikliğinden kaynaklandığı öngörülmektedir. Bu sonucu hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet hakkındaki bilgi durumu, doğum kliniklerinde edindiği kazanımlar, sosyal ve kültürel değerlerin etkilediği düşünülmektedir. Mena-Tudela ve arkadaşlarının (2020) İspanyol sağlık bilimleri öğrencilerinden oluşan bir örneklemede obstetrik şiddet algısını inceledikleri çalışmada, obstetrik şiddet algısı toplam puan ortalamasının 3.83 ± 0.63 olduğu ve orta düzeyde obstetrik şiddet algısına sahip olduğu gösterilmiştir. DSÖ, saygılı bakım uygulamaları, sorumluluk sistemleri ve değerli profesyonel destek ile ilgili verilerin üretilmesinin gerekli olduğunu belirtmekte ve sağlık çalışanlarının gebe kadınlara şefkat ve onurla davranılmasını sağlamak için destek ve eğitime ihtiyaç duyduğunu eklemektedir (WHO, 2014). Literatürde benzeri birçok çalışmaya rastlanmadığını belirtmekte fayda vardır. Daha spesifik olarak hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddete ilişkin bakış açılarını analiz eden herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda çalışma bulgularımız özgün nitelik taşımaktadır.

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin şiddete yönelik tutumları tüm yönleriyle orta düzeydedir. Şahin ve arkadaşlarının (2024) üniversite öğrencilerinin şiddete yönelik tutumlarının incelediği çalışmada, ÜÖŞYTÖ'nün toplam puan ortalamasının 222.05 ± 31.86 ve şiddete yönelik tutumları tüm yönleriyle yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Türk, Hamzaoglu ve Şenyuva'nın (2023) karanlık üçlü kişilik özelliklerinin şiddet üzerindeki rolünü inceledikleri çalışmada, ÜÖŞYTÖ'nün toplam puan ortalamasının 216.60 ± 26.17 , ÜÖŞYTÖ'nün şiddetin türleri alt boyut puan ortalamasının 62.06 ± 7.75 , şiddeti

olağanlaştırma alt boyut puan ortalamasının 54.80 ± 10.96 , kadına yönelik şiddet alt boyut puan ortalamasının 45.23 ± 9.72 , şiddeti onaylamama alt boyut puan ortalamasının 31.80 ± 3.96 ve şiddetin farklı boyutları alt boyut puan ortalamasının 31.16 ± 4.62 ve şiddete yönelik tutumları tüm yönleriyle yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Adıbelli ve Özkan'ın (2020) üniversite öğrencilerinin şiddete yönelik tutumları ve etkileyen faktörleri inceledikleri çalışmada, ÜÖŞYTÖ'nün toplam puan ortalamasının 215.83 ± 23.96 , ÜÖŞYTÖ'nün şiddetin türleri alt boyut puan ortalamasının 61.09 ± 7.10 , şiddeti olağanlaştırma alt boyut puan ortalamasının 53.03 ± 9.61 , kadına yönelik şiddet alt boyut puan ortalamasının 39.94 ± 8.48 , şiddeti onaylamama alt boyut puan ortalamasının 31.86 ± 3.44 ve şiddetin farklı boyutları alt boyut puan ortalamasının 29.88 ± 3.88 ve şiddete yönelik tutumları tüm yönleriyle yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Gozuyesil, Aslan ve Karatepe'nin (2020) Türkiye'de üniversite öğrencilerinin şiddete ilişkin tutumlarını inceledikleri çalışmada, ÜÖŞYTÖ'nün toplam puan ortalamasının 114.12 ± 28.71 , ÜÖŞYTÖ'nün şiddetin türleri alt boyut puan ortalamasının 27.24 ± 8.43 , şiddeti olağanlaştırma alt boyut puan ortalamasının 29.36 ± 9.99 , kadına yönelik şiddet alt boyut puan ortalamasının 30.29 ± 8.45 , şiddeti onaylamama alt boyut puan ortalamasının 12.66 ± 4.72 ve şiddetin farklı boyutları alt boyut puan ortalamasının 14.55 ± 4.41 ve şiddete yönelik tutumları tüm yönleriyle orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Gozuyesil, Aslan ve Karatepe'nin (2020) yaptığı çalışma ile bulgularımız benzerlik gösterirken, diğer literatür bulgularına göre farklılık göstermektedir. Belirlenen farklılığın öğrencilerin sosyodemografik ve kültürel özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinde şiddete yönelik olumsuz tutum arttıkça, obstetrik şiddet algısı artmaktadır. Şiddet, insanlığın doğuşundan itibaren sürmesine rağmen günümüzde yapılan birçok **sosyal, politik veya yasal** girişimlerle bile ortadan kaldırılamayacak düzeyde ilerlemiş bir toplum sorundur. Bu kadar kuvvetli bir toplum sorunu olan şiddeti, 2002 yılında Dünya Sağlık Örgütü "yaralanma, ölüm, psikolojik sorunlarla sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan gücün kendisine, başka bir kişiye, bir grup veya topluluğa karşı fiili kasıtlı kullanımı veya bu gücün zarar, gelişimsel gecikme veya yoksunluk amacıyla kullanımı" olarak tanımlamaktadır

(WHO, 2002). DSÖ'nün geniş perspektiften yaptığı şiddet tanımı, kişinin bilinçli ve kasti olarak bireysel gücünü kullanmasını değerlendirmek amacıyla zihinsel bir süreçten geçerek ortaya çıkmaktadır. Bu toplumsal sorunla çok sık yüzleşen sağlık profesyonellerinden biri olan hemşireler, farkında olarak yada olmadan kadınların en kırılgan dönemlerinden biri olan gebelik dönemlerinde gebelere yönelik şiddet uygulayabilmektedir. Bu doğrultuda şiddete yönelik tutumları kişilerin bireysel, sosyal, psikolojik veya toplumsal açıdan doğrudan ya da dolaylı olarak obstetrik şiddet algısını etkilediği öngörülmektedir (Mena-Tudela ve ark., 2020). Bu alanda literatürde yapılan çalışmaya rastlanılmamış olmasıyla, öngörülen durumu bilimsel yapısını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada, 4. sınıf, annesi ve babası üniversite ve üzeri mezun, geliri giderine eşit, yurtda yaşayan, yurt dışında bulunan, kız/erkek arkadaşı olan, sigara kullanmayan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla ÖÖŞAÖ puanları daha yüksektir. Çalışmada, kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili servis/polikliniklerde bulunan, doğum eylemini başka birinden dinleyen, şiddete maruz kalan ve şiddetin yaşandığı ortamda bulunan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla ÖÖŞAÖ puanları daha yüksek saptanmıştır. 2. Sınıf, annesi ve babası üniversite ve üzeri mezun, geliri giderinden fazla, evde arkadaşı ile yaşayan, yurt dışında bulunan, kız/erkek arkadaşı olmayan, sigara ve alkol kullanmayan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla ÜÖŞYTÖ puanları daha yüksektir. Kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili servis/polikliniklerde bulunan, doğum eylemini başka birinden dinleyen, şiddete maruz kalan ve şiddetin yaşandığı ortamda bulunan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla ÜÖŞYTÖ puanları daha yüksek saptanmıştır. Karakoç ve Doğan'ın (2024) üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumlarına COVID-19'un etkisini inceledikleri çalışmada, erkek öğrencilerin şiddet türleri, şiddeti normalleştirme ve kadına yönelik şiddet tutumlarının daha yüksek olduğu ve 4. ile 6. eğitim yılında olan öğrencilerin şiddeti normalleştirme tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ek olarak, öğrencilerin anne eğitim durumları ile şiddeti onaylamama tutumlarında farklılık görüldüğü, bu farklılığın okuryazar ile yükseköğretim ve ilköğretim mezunu annelerden kaynaklandığı görülmektedir. Aynı çalışmada, öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile kadına yönelik şiddet tutumları arasında farklılık olduğu, bu farklılığın babaların lise ve ilkokul

mezunu olmalarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Şahin ve ark.'nın (2024) yaptıkları çalışmada, kadın ve şiddete tanık olmayan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla şiddete yönelik tutum toplam puanlarının yüksek olması şiddeti kabul etmeme açısından olumlu tutumlarının olduğunu göstermektedir. Adıbelli ve Özkan'ın (2020) yaptığı çalışmada, kız, sigara kullanmayan, alkol kullanmayan, bekar ve kız/erkek arkadaşı olmayan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği ve alt boyutlarının tamamında puanların daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Gozuyesil, Aslan ve Karatepe'nin (2020) yaptıkları çalışmada, hem Türk hem de uluslararası kadın öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mena-Tudela ve arkadaşlarının (2020) yaptıkları çalışmada, 3. sınıf, kadın, kadın doğum klinik tecrübesi olan, obstetrik şiddet kavramını bilen öğrencilerin diğer öğrencilere göre obstetrik şiddet algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışma bulguları ile literatür bulguları benzerlik göstermekte iken, özellikle doğum kliniklerinde eğitim süreçlerinde aktif rol alan hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algılarının ve etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmaya rastlanmamıştır. Bu kapsamda çalışma bulgularımız literature farklı bakış açısı kazandırarak destekleyeceği öngörülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma, Türkiye'deki bir sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde 2023-2024 akademik yılında öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüş olup, bu durum çalışmanın sınırlılığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, çalışma sonuçlarının tüm hemşirelik öğrencilerine genellenmesinde sınırlılık doğmaktadır.

SONUÇ

Çalışmamızda, hemşirelik öğrencilerinin obstetrik şiddet algıları ve şiddete yönelik tutumları tüm yönleriyle orta düzeyinde olup, hemşirelik öğrencilerinde şiddete yönelik olumlu tutum arttıkça, obstetrik şiddet algısı artmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, eğitim alanına yönelik kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında uzmanlaşan ve lisans eğitiminde aktif rol alan eğitmenlerin öğrencilerin obstetrik şiddet algıları ve şiddete yönelik tutumlarını klinik uygulama alanlarında ve teorik derslerde interaktif olarak sorgulaması ve değerlendirmesi, değerlendirme sonucunda öğrencilere farkındalıklarını arttırmak

amacıyla seminerlerin/eğitimlerin verilmesi, hemşirelik müfredatına obstetrik şiddet farkındalığını artıracak eğitim müdahalelerinin eklenmesi önerilmektedir. Ayrıca uygulama alanına yönelik olarak, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşirelerinin obstetrik şiddet algısına yönelik sağlık protokollerinde veya acil obstetrik kurullarında aktif rol alması, klinik ortamlarda obstetrik şiddeti azaltmak için politika değişikliklerinde etkin olması, hemşirelik eğitmenlerinin obstetrik şiddete yönelik tasarlanan politika değişikliklerini savunması ve ileri düzey çalışmaların yapması önerilmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü / Ethics Committee Approval

Araştırma için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan etik onayı alınmıştır (Tarih: 22.04.2024 ve Karar No: 2024-SBB-0247)

Yazar Katkısı / Author Contributions

Fikir/Kavram: B.K.; Tasarım: B.K.; Denetleme/Danışmanlık: B.K.; Analiz ve/veya Yorum: B.K.; Kaynak Taraması: B.K.; Makalenin Yazımı: B.K.; Eleştirel İnceleme: B.K.;

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review

Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek / Financial Disclosure

Yazarlar araştırmanın yürütülmesi sürecinde bir finansal destek almadıklarını beyan etmiştir

Teşekkür / Acknowledgments

Yazarlar, bu çalışmaya katılan öğrencilere teşekkür etmektedir.

KAYNAKLAR

- Adıbelli, D., Saçan, S., Türkoğlu, N. (2018). Üniversite öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(2), 202-209. doi: 10.5455/apd.274483
- Adıbelli, D., Özkan, İ. (2020). Üniversite öğrencilerinin şiddete yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *Akdeniz Tıp Dergisi*, 6(2), 241-248. doi: 10.17954/amj.2020.2066
- Arias Fuentes, F. F., Arteaga, E., San Sebastián, M. (2022). Social inequalities in women exposed to obstetric and gynecologic violence in Ecuador: a cross-sectional study. *BMC Women's Health*, 22(1), 419. doi: 10.1186/s12905-022-01998-2
- de Verastegui-Martín, M., de Paz-Fresneda, A., Jiménez-Barbero, J. A., Jiménez-Ruiz, I., Ballesteros Meseguer, C. (2023). Influence of laboring people's mobility and positional changes on birth outcomes in low-dose epidural analgesia labor: A systematic review with meta-analysis. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 68(1), 84-98. doi:

10.1111/jmwh.13446

- Ferrão, A. C., Sim-Sim, M., Almeida, V. S., Zangão, M. O. (2022). Analysis of the concept of obstetric violence: scoping review protocol. *Journal of Personalized Medicine*, 12(7), 1090. doi: 10.3390/jpm12071090
- Finlayson, K., Crossland, N., Bonet, M., Downe, S. (2020). What matters to women in the postnatal period: A meta-synthesis of qualitative studies. *PLoS One*, 15(4), e0231415. doi: 10.1371/journal.pone.0231415
- Garcia, L. M. (2021). Theory analysis of social justice in nursing: Applications to obstetric violence research. *Nursing Ethics*, 28(7-8), 1375-1388. doi: 10.1177/0969733021999767
- Goli, S., Ganguly, D., Chakravorty, S., Siddiqui, M. Z., Ram, H., Rammohan, A., ... Acharya, S. S. (2019). Labour room violence in Uttar Pradesh, India: evidence from longitudinal study of pregnancy and childbirth. *BMJ Open*, 9(7), e028688. doi: 10.1136/bmjopen-2018-028688
- Gönenç İ. M., Yılmaz Sezer, N., Topuz, Ş. (2023, Eylül). *Öğrencilerde Obstetrik Şiddet Algısı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması*. Sözel bildiri, 6. Uluslararası 7. Ulusal Ebelik Kongresi, Ankara.
- Gozuyesil, E., Aslan, K. S. U., Karatepe, H. K. (2020). Attitudes of university students toward violence in Turkey: A comparison of Turkish and international students. *International Journal of Caring Sciences*, 13(1), 470-479.
- Hodnett, E. D., Downe, S., Walsh, D. (2012). Alternative versus conventional institutional settings for birth. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (8). doi: 10.1002/14651858.CD000012.pub4
- Jardim, D. M. B., Modena, C. M. (2018). Obstetric violence in the daily routine of care and its characteristics. *Revista Latino-Americana De Enfermagem*, 26, e3069. doi: 10.1590/1518-8345.2450.3069
- Karakoç, S., Doğan, R. A. (2024). Investigation of the effect of COVID-19 on attitudes of university students towards family violence. *Journal of Public Health*, 32, 795-803. doi: 10.1007/s10389-023-01856-x
- Khalil, M., Carasso, K. B., Kabakian-Khasholian, T. (2022). Exposing obstetric violence in the eastern mediterranean region: A review of women's narratives of disrespect and abuse in childbirth. *Frontiers in Global Women's Health*, 3, 850796. doi: 10.3389/fgwh.2022.850796
- Laderas Díaz, E., Rodríguez-Almagro, J., Picón Rodríguez, R., Martínez Galiano, J. M., Martínez Rodríguez, S., Hernández-Martínez, A. (2024). Midwives' approach to the prevention and repair of obstetric perineal trauma in Spain. *Nursing Open*, 11(4), e2160. doi: 10.1002/nop2.2160
- Martínez-Galiano, J. M., Martínez-Vázquez, S., Rodríguez-Almagro, J., Hernández-Martínez, A. (2021). The magnitude of the problem of obstetric violence and its associated factors: A cross-sectional

- study. *Women and Birth*, 34(5), e526-e536. doi: 10.1016/j.wombi.2020.10.002
- McGarry, J., Hinsliff-Smith, K., Watts, K., McCloskey, P., Evans, C. (2017). Experiences and impact of mistreatment and obstetric violence on women during childbearing: A systematic review protocol. *Joanna Briggs Institute Database of Systematic Reviews & Implementation Reports*, 15, 620–627. doi: 10.11124/JBISRIR-2016-002950
- Mena-Tudela, D., Cervera-Gasch, A., Andreu-Pejó, L., Alemany-Anchel, M. J., Valero-Chillerón, M. J., Peris-Ferrando, E., ... González-Chordá, V. M. (2022). Perception of obstetric violence in a sample of Spanish health sciences students: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 110, 105266. doi: 10.1016/j.nedt.2022.105266
- Mena-Tudela, D., González-Chordá, V. M., Soriano-Vidal, F. J., Bonanad-Carrasco, T., Centeno-Rico, L., Vila-Candel, R., ... Gasch, Á. C. (2020). Changes in health sciences students' perception of obstetric violence after an educational intervention. *Nurse Education Today*, 88, 104364. doi: 10.1016/j.nedt.2020.104364
- Mena-Tudela, D., Iglesias-Casás, S., González-Chordá, V. M., Cervera-Gasch, Á., Andreu-Pejó, L., Valero-Chillerón, M. J. (2021a). Obstetric violence in Spain (part II): interventionism and medicalization during birth. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(1), 199. doi: 10.3390/ijerph18010199
- Mena-Tudela, D., Iglesias-Casás, S., González-Chordá, V. M., Valero-Chillerón, M. J., Andreu-Pejó, L., Cervera-Gasch, Á. (2021b). Obstetric violence in Spain (Part III): healthcare professionals, times, and areas. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(7), 3359. doi: 10.3390/ijerph18073359
- Mena-Tudela, D., Roman, P., González-Chordá, V. M., Rodríguez-Arrastia, M., Gutiérrez-Cascajares, L., Roperio-Padilla, C. (2023). Experiences with obstetric violence among healthcare professionals and students in Spain: A constructivist grounded theory study. *Women and Birth*, 36(2), e219-e226. doi: 10.1016/j.wombi.2022.07.169
- Oliveira, L. G. S. M. D., Albuquerque, A. (2018). Violência obstétrica e direitos humanos dos pacientes. *Rev CEJ*, XXII(75), 36-50.
- Paula, E. D., Alves, V. H., Rodrigues, D. P., Felicio, F. D. C., Araújo, R. C. B. D., Chamilco, R. A. D. S. I., Almeida, V. L. M. (2020). Obstetric violence and the current obstetric model, in the perception of health managers. *Texto & Contexto-Enfermagem*, 29, e20190248. doi: 10.1590/1980-265X-TCE-2019-0248
- Pickles, C. (2023). “Obstetric violence”, “mistreatment”, and “disrespect and abuse”: reflections on the politics of naming violations during facility-based childbirth. *Hypatia*, 38(3), 628-649. doi: 10.1017/hyp.2023.73
- Ribeiro, D. D. O., Gomes, G. C., Oliveira, A. M. N. D., Alvarez, S. Q., Gonçalves, B. G., Acosta, D. F. (2020). Obstetric violence in the perception of multiparous women. *Revista Gaucha De Enfermagem*, 41, e20190419. doi: 10.1590/1983-1447.2020.20190419
- Şahin, H., Çakmak, A., Özhavzalı, M., Tastan, N., Güler, A., Akgül, C. S. (2024). Üniversite öğrencilerinin şiddete yönelik tutumlarının incelenmesi. *Akademik Hassasiyetler*, 11(24), 223-238. doi: 10.58884/akademik-hassasiyetler.1323936
- Scandurra, C., Zapparella, R., Policastro, M., Continisio, G. I., Ammendola, A., Bochicchio, V., ... Locci, M. (2022). Obstetric violence in a group of Italian women: Socio-demographic predictors and effects on mental health. *Culture, Health & Sexuality*, 24(11), 1466-1480. doi: 10.1080/13691058.2021.1970812
- Thompson, S. M., Nieuwenhuijze, M. J., Low, L. K., De Vries, R. (2019). “A powerful midwifery vision”: Dutch student midwives’ educational needs as advocates of physiological childbirth. *Women and Birth*, 32(6), e576-e583.
- Türk, B., Hamzaoglu, N., Şenyuva, G. (2023). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin şiddet üzerindeki rolü: Tanımlayıcı çalışma. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine & Forensic Sciences*, 20(2). doi: 10.5336/forensic.2023-96195
- Ulgı, M. M., Birinci, S., Ensari, T. A., Gözükar, M. G. (2023). Cesarean section rates in Turkey 2018-2023: Overview of national data by using Robson ten group classification system. *Turkish Journal of Obstetrics and Gynecology*, 20(3), 191-198. doi: 10.4274/tjod.galenos.2023.68235
- Van der Pijl, M. S., Verhoeven, C. J., Verweij, R., van der Linden, T., Kingma, E., Hollander, M. H., ... De Jonge, A. (2022). Disrespect and abuse during labour and birth amongst 12,239 women in the Netherlands: a national survey. *Reproductive Health*, 19(1), 160. doi: 10.1186/s12978-022-01460-4
- World Health Organization (WHO). (2002). World report on violence and health: summary. Geneva: World Health Organization. <https://www.who.int/publications/i/item/9241545615>
- World Health Organization (WHO). (2014). Prevention and elimination of abuse, disrespect and mistreatment during childbirth in healthcare institutions Geneva: Department of Reproductive Health and Research/WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-RHR-14.23>
- World Health Organization (WHO). (2018). Intrapartum care for a positive childbirth experience. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550215>
- Zampas, C., Amin, A., O’Hanlon, L., Bjerregaard, A., Mehrdash, H., Khosla, R. (2020). Operationalizing a human rights-based approach to address mistreatment against women during childbirth. *Health and Human Rights*, 22(1), 251.